

Tijdschrift voor Numismatiek

EUROPEES GENOOTSCHAP VOOR MUNT- & PENNINGKUNDE

VOL. XXV

Maandelijks tijdschrift

Nr 7-8 1975

Verantw. uitgever & redactie : VAN KEYMEULEN A.

Jules Lootenslaan 33, 9620 ZOTTEGEM

Bijdrage : Beschermend lid : 375 fr.

Lid : 250 fr. — Buitenland : 275 fr. te storten aan

LE MAIRE, P., de Broquevillelaan 53, bus 12, 1200 Brussel of
op P.C.R. 000-0846038-04 van het E.G.M.P. te Brussel of
via de afdelingen

EDITORIAAL

Sinds 1967 heeft de Heer Edgard Moors de redactie waargenomen van het Nederlandstalig tijdschrift van het Genootschap. Iedereen weet dat hij zich met onverdroten ijver van die taak gekwetend heeft en dat het om beroepsredenen is dat hij zich thans genoodzaakt ziet de redactie van het Tijdschrift voor Numismatiek op te geven.

Weinigen beseffen echter de moeilijkheden en de te leveren inspanningen die een dergelijk werk met zich meebrengt. Daarom zijn wij van mening dat wij de gelegenheid niet mogen laten voorbij gaan om hier, in naam van al de lezers, nogmaals hulde te brengen aan de Heer Moors en hem te danken voor de enorme diensten die hij bewezen heeft aan het Tijdschrift voor Numismatiek en aan het Genootschap.

Teneide het Tijdschrift voor Numismatiek regelmatig en tijdig te laten verschijnen en onze lezers zoveel mogelijk informatie te bezorgen, doen wij een oproep tot alle afdelingsbesturen om ons zo snel mogelijk het programma van hun geplande activiteiten te laten geworden. Eenzelfde oproep richten wij ook tot onze leden opdat zij ons teksten zouden insturen voor publikatie. Iedereen heeft beslist interessante stukken in zijn verzameling of is in het bezit van inlichtingen of kennissen die de medeleden kunnen aanbelangen. Desnoods volstaat het om ons alleen de gegevens kenbaar te maken; wij zorgen voor de publikatie.

Wij durven hopen dat onze leden een gunstig gevolg zullen geven aan onze oproep!

A. V. K.

PROCES-VERBAAL VAN DE ALGEMENE VERGADERING GEHOUDEN TE CHARLEROI OP 8 JUNI 1975

Daar de heer De Baeck belet is, wordt de vergadering te 10 uur 30 geopend door de heer Colaert, vice-voorzitter, in aanwezigheid van de heren Ausselet, Baurin, Dewil (Tienen), Dewit, Frans, Herssens, Holtslag, Lauriers, le Maire, Orban, Peeters, Schuster, Spitaels, Taelman, Van Brussel (Dendermonde) en een veertigtal leden.

De heer Colaert vraagt aan de Vergadering enkele ogenblikken stilte ter nagedachtenis van de leden die tijdens het afgelopen dienstjaar zijn overleden : de heren Baron Leclercq, Brosse, Mestdagh Gaston en Castiaux. Hij leest vervolgens het verslag voor van de Beheerraad voor het dienstjaar 1974-1975 : de Raad is verschillende malen bijeengekomen om de tentoonstelling, ingericht ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het Genootschap, voor te bereiden. De Raad heeft zich eveneens bezig gehouden met de kandidatuur van nieuwe afdelingen en hij stelt aan de Vergadering voor de stichting van een nieuwe afdeling in Couvin onder het voorzitterschap van de heer Schuster goed te keuren.

De heer le Maire, schatbewaarder, leest zijn verslag : het dienstjaar 1974 wordt afgesloten met een batig saldo van 78.312 F. De heer le Maire raamt de uitgaven voor het tijdschrift in 1975 op 440.000 F terwijl de inkomsten slechts 420.000 F zouden belopen, wat een deficit betekent. Vorig jaar werd het lidgeld reeds van 250 op 275 F gebracht voor de leden die in het buitenland vertoeven. Het Genootschap telt thans 1505 leden ; om het deficit weg te werken zou het gemiddelde lidgeld op 278 F moeten gebracht worden. De heer le Maire stelt dan ook voor het lidgeld tot 300 F te verhogen, hij vraagt eveneens een propagandainspanning aan de afdelingen Leuven, Nijvel, Hasselt, La Louvière en Brugge en hij drukt de wens uit dat een groter aantal leden vrijwillig een hoger lidgeld zouden betalen, het Genootschap telt slechts 25 beschermende leden.

De heer Dewit, secretaris, leest zijn verslag voor dat in grote lijnen de thema's van het verslag van de Beheerraad herneemt.

De heer Colaert brengt hulde aan de heer Moors die ontslag neemt als redacteur van het Nederlandstalig tijdschrift ; hij kondigt tevens aan dat de heer Van Keymeulen bereid is zich met de redactie van het tijdschrift bezig te houden ; hij stelt voor de heer Van Keymeulen tot redacteur te benoemen ; hij stelt eveneens voor de heren Herssens, le Maire en Dewit tot leden van de Beheerraad te herkiezen. De Raad hecht zijn goedkeuring aan deze voorstellen door algemeen applaus.

De heer Colaert overhandigt de penning, geslagen ter gelegenheid van deze Algemene Vergadering aan de heer le Maire aan wie hij is opgedragen.

De heer Ausselet leest een telegram met gelukwensen voor van de heer De Baeck.

De heer De Mey zegt dat vele leden de oude nummers van het tijdschrift niet bezitten ; hij stelt voor een keuze uit de beste artikels van het tijdschrift te herdrukken ten bate van de kas van het Genootschap.

Verschillende leden spreken zich uit voor een verhoging van het lidgeld tot 300 F. De heer Orban pleit voor een groter aantal bladzijden tekst in het tijdschrift.

De heer Dupierreux beklaagt zich over het laattijdig verschijnen in het tijdschrift van de berichten over nieuwe uitgaven. De heer Colaert wijt dit aan de lange wachttijden voor het drukken en ook aan het feit dat de munthuizen niet of laattijdig hun nieuwe uitgaven melden.

De heer Van Lul verzet zich tegen elke inkrimping van het tijdschrift.

De vergadering eindigt om 12 uur.

P. DEWIT
sekretaris

DE 25ste VERJARING VAN HET EUROPEES GENOOTSCHAP VOOR MUNT- EN PENNINGKUNDE

Het Genootschap zal de 25^e verjaring van zijn stichting vieren met een tentoonstelling, een buitengewone algemene vergadering, de uitgifte van een penning en een speciaal nummer van zijn tijdschriften. De organisatie berust bij de afdeling Antwerpen, stad waar de eerste initiatieven genomen werden die leidden tot de oprichting van het Genootschap.

De tentoonstelling zal plaats vinden in het hart zelf van Antwerpen vermits de Kredietbank de grote hall van haar nieuwe lokalen in de Boerentoren ter beschikking stelt (overdekte parkeerplaats in de onmiddellijke omgeving).

De vernissage geschiedt op vrijdag 7 november om 18 uur. Het officieel bezoek van de leden van het Genootschap is voorzien op zaterdag 8 november, onmiddellijk na de openingsvergadering die in hetzelfde gebouw gehouden wordt om 10 uur.

Alle leden van het Genootschap zijn uitgenodigd deze vergadering bij te wonen.

De tentoonstelling blijft geopend tot 20 november en kan iedere dag, behalve de zondagen, bezichtigd worden van 9 tot 16 uur.

Zij zal naderhand naar Gent overgebracht worden alwaar zij toegankelijk zal zijn gedurende dezelfde voornoemde uren vanaf dinsdag 25 november tot donderdag 4 december. Zij zal ondergebracht worden in de zetel van de Kredietbank, Kouter 175, 9000 Gent.

Van de tentoonstelling bestaat eveneens een catalogus die voor elk behandeld thema een korte inleidingsnota bevat.

Het Genootschap zal een herdenkingspenning in goud, zilver en brons laten aanmaken. Deze penning zal dus de reeks aanvullen van de reeds door het Genootschap of zijn afdelingen uitgegeven penningen. De gedetailleerde catalogus van deze reeks penningen zal trouwens in een komend nummer van het *Tijdschrift voor Numismatiek* gepubliceerd worden. De inschrijvingsvoorwaarden tot het bekomen van de nieuwe penning zullen medegedeeld worden in het *Tijdschrift* van oktober-november.

Thans kunnen wij reeds melden dat de gouden penning alleen bij voorafgaande intekening zal beschikbaar zijn. De kostprijs bedraagt 5.150 frank plus 75 frank voor verzekerde aangetekende zending (P.C.R. 000-0846038-04 van het Europees Genootschap voor Munt- en Penningkunde, de Broquevillelaan 53 te 1200 Brussel).

Het *Tijdschrift voor Numismatiek* zal een speciaal nummer « oktober-november 1975 » uitgeven dat ondermeer een historiek van het Genootschap en de ledenlijst zal bevatten.

PLAKET « SPEL ZONDER GRENZEN », WAS ENGELBERG DE EERSTE ?

Op 1 juli jl. had in Centraal-Zwitserland te Engelberg het « Spel zonder grenzen » plaats.

Met vakantie in dit zeer gekende toeristisch centrum, gelegen in een dal zonder doorgaand verkeer, zag ik een ganse week de drukke voorbereidingen. In een plaatselijke bankinstelling vond ik een herdenkingsplaketje te koop, beschikbaar gesteld in zilver of brons. Het bleek aldaar een draagteken te zijn vermits het op de keerzijde voorzien was van een sluitspeld. Dit numismatisch dokument meet 25 x 25 mm en heeft een dikte van 2 mm. Het is aan de voorzijde omgeven door een smalle opstaande omkadering. Het middenveld is zeer logisch ingedeeld, zinvol opgevat en van een geslaagde uitvoering. Er staat trouwens heel wat op afgebeeld !

Wij bemerken, van links onder naar rechts boven, een alpenhoorn. Hij wordt geblazen door een mannetje dat op zijn borst de letters CH draagt, namelijk het kenteken van de Zwitserse deelnemers aan het spel. Verder zien wij, gezeten op voornoemde alpenhoorn, de personifikatie van ieder deelnemend land. Vooral de gelaatsuitdrukkingen zijn kostelijk weergegeven. Aldus zien wij, van links onder naar rechts boven, achtereenvolgens : boven de mond van de alpenhoorn een zwevend en onthutst meisje dat de letter B (België) draagt. Als tweede personifikatie krijgen wij een lachende mannefiguur met hoed en die de armen wijd opengespreid houdt om het dametje op te vangen. Op zijn

jasje een D (Duitse deelnemer). Daarop volgt een lachende juffrouw, zij draagt de letter F (Frankrijk) en achter haar zit een man met hoge chakko waarop GB (Groot-Brittannië). Het lachende mannetje dat daarop volgt heeft de kenletter I (Italië). Weer volgt een juffrouw : zij draagt als hoedje een « Bretonneke » en op haar trui prijken de letters NL (Nederland). De blazende Zwitser die daar achter komt heeft als hoofddeksel een callotje. Op de achtergrond van deze luimige voorstelling is verder nog de bergketen te zien die in het noord-oosten het dorp afsluit en als bergtoppen de Hahnen (2606 m), de Kleine en de Grote Spannort (3190 m) en de Titlis (3239 m) heeft.

De tekst die op het plaketje voorkomt, luidt : in de linkerbovenhoek, ENGELBERG ; in de rechterbenedenhoek, 1 . 7 . 1975 / SPIEL / OHNE / GRENZEN.

Op het stuk vonden wij niet de minste aanduiding van graveerder noch van werkhuis.

Wij besluiten met de vraag of er nog andere numismatische herinneringen bestaan aan één van de voorgaande spelen of bracht Engelberg een innovatie ?

Borgerhout

P.F. Jozef PITTOORS

NIEUWE MUNTUITGIFTEN

In deze rubriek zullen wij voortaan op geregelde tijdstippen een overzicht brengen van de nieuwe aanmuntingen die plaats gevonden hebben. In de mate van het mogelijke zullen wij een onderscheid maken tussen de werkelijk courante munttypes en de pseudo-munten. Een dergelijk onderscheid is onvermijdelijk subjectief temeer dat de landen die deze pseudo-munten op de markt brengen alle mogelijke middelen aanwenden om deze produkten toch als gangbare munten te doen aannemen.

Vermits enerzijds de gegevens aangaande deze nieuwe muntuitgaven vaak met vertraging gepubliceerd of medegedeeld worden en anderzijds de vroeger in ons tijdschrift vermelde inlichtingen soms onvolledig waren, hebben wij het nuttig geacht deze rubriek te beginnen met de emissies die vanaf 1974 in de omloop gekomen zijn.

Algerije.

Stuk van 5 dinar, 1972, nikkel, 12 g, 31 mm, geslagen in 1974 ter herdenking van de 10de verjaardag van de onafhankelijkheid (1962-1972).

In het raam van de F.A.O. aanmunting bracht dit land eveneens in 1974 een stuk van 5 centimes in omloop (Al, 1,5 g, 21 mm) met op de keerzijde een afbeelding van de symbolische samenwerking tussen de landbouw en de industrie. Het stuk vertoont de jaartallen 1974-1977 (!).

Ter herdenking van de 20ste verjaring van de novemberopstand in 1954 werd een stuk geslagen van 5 dinar. Het stuk is in nikkel, 1974, 12 g en 31 mm. Op de keerzijde staat een soldaat afgebeeld.

Argentinië.

Dit land heeft de sinds 1962 gestaakte aanmunting van de stukken van 1 peso hernomen. De nieuwe munt is in aluminium-brons, 1974, 5,52 g, 22 mm, en stelt op de voorzijde de stralende zon voor. Waarde-aanduiding op de keerzijde.

Bahama eilanden.

In 1974 verscheen de eerste reeks courante munten van de Bahama eilanden. De voorzijden zijn identiek : het wapen van het land met het omschrift « Commonwealth of the Bahamas ». De reeks bestaat uit negen muntsoorten : 1 cent, brons, 19 mm, kz. : zeester ; 5 cents, koper-nikkel, 21 mm, kz. : annanas ; 10 cents, koper-nikkel, 23 mm, kz. : vissen ; 15 cents, koper-nikkel, 25 mm, kz. : bloem ; 25 cents, nikkel, 24 mm, kz. : zeilschip ; 50 cents, zilver 800/1000, 29 mm, kz. : zeilvis ; 1 dollar, zilver 800/1000, 34 mm, kz. : schelp ; 2 dollars, zilver 925/1000, 40 mm, kz. : flamingo's ; 5 dollars, zilver 925/1000, 45 mm, 42 g, kz. : vlag.

Ter herdenking van de 1ste verjaring van de onafhankelijkheid werd een stuk van 10 dollars uitgegeven : zilver 925/1000, 48,599 g, 50 mm. Op de keerzijde : portret van de gouverneur-generaal Sir Milo B. Butler Jr. Voor dezelfde gelegenheid verscheen ook een stuk van 5 dollars : zilver 650/1000, 45 mm met op de voorzijde het wapen en op de keerzijde de vlag van de Bahama eilanden. De tweede verjaring van de onafhankelijkheid wordt herdacht met een stuk van 10 dollars, 1975, zilver 925/1000, 48,599 g, 50 mm. Op de keerzijde : bloemen.

Bangladesh.

De courante muntreeks bevattende de stukken van 5, 10 en 25 poisha werd vervolledigd met het aluminium stuk van 1 poisha (0,5 g en 15 mm) en met het stuk van 50 poisha (Cu-Ni, 22 mm) dat de datum 1973 draagt.

Barbados.

In 1974 verscheen de reeks bestaande uit 10 dollars, zilver 925/1000, 42 mm, kz. : Neptunus met drietand ; 5 dollars, zilver 800/1000, 40 mm, kz. : schelpenfontein in Bridgetown ; 2 dollars, koper-nikkel, 36 mm, kz. : West-Indische vis en hertshoornkoraal ; 1 dollar, koper-nikkel, 28,5 mm, kz. : vliegende vis ; 25 cents, koper-nikkel, 23,6 mm, kz. : Morgan Lewis suikerraffinaderij ; 10 cents, koper-nikkel, 17,7 mm, kz. : stern in volle vlucht ; 5 cents, messing, 21 mm, kz. : zuidelijke vuurtoren ; 1 cent, brons, 19 mm, kz. : gebroken drietand (d.i. het embleem van Barbados).

Belize.

Naast de stukken van 1 en 5 cents zullen thans ook stukken in koper-nikkel van 10 en 25 cents in omloop zijn. Deze laatsten vertonen op de voorzijde het portret van koningin Elisabeth en op de keerzijde de waarde-aanduiding.

Belize bracht ook een mooie reeks courante munten op de markt die vooral in de smaak zal vallen van degenen die afbeeldingen van dieren, en meer bepaald vogels, op de munten verzamelen. De reeks bevat : 10 dollars (grote kalkoen), 5 dollars (zwavelborsttoekan), 1 dollar (rode ara), 50 cents (grote fregatvogel), 25 cents (wenkbrauwmot) in koper-nikkel ; 10 cents (langstaartvliegenvanger) in nikkel ; 5 cents (vorkstaartvliegenvanger) in messing en tenslotte 1 cent (zwaluwstaartwouw) in brons.

Bhutan.

De bestaande reeks werd aangevuld met de nieuwe stukken ter waarde van 1 ngultrum en 25 chetrums in koper-nikkel en van 10 en 5 chetrums in aluminium. Deze stukken dateren van 1974 en hebben op de voorzijde het portret van de Maharadja Jigme Wangchuk.

In het raam van de F.A.O. aanmunting geeft Bhutan twee stukken uit die op de keerzijde een rijstplanter vertonen. Het eerste stuk is 20 chetrums, 1974, messing, 4,5 g en 22 mm ; het andere is een zilverstuk (500/1000) van 10 ngultrum dat dezelfde datum heeft, 22,5 g weegt en een doormeter heeft van 39 mm.

Brazilië.

Het stuk van 10 centavos dat sinds 1967 in omloop was, zal vanaf 1974 vervangen worden door een identiek type dat echter vervaardigd wordt in onroestbaar staal en een gladde kant heeft.

Naar aanleiding van de 10de verjaardag van de oprichting van de Centrale Bank van Brazilië wordt een stuk van 10 cruzeiros uitgegeven. Het stuk is in zilver (800/1000), 11,49 g, 28 mm, en heeft op de voorzijde de afbeelding van de staatspresident Castello Branco en op de keerzijde een luchtzicht van de zetel van de Bank van Brazilia. Oplage : 20.000 eksemplaren.

Bulgarije.

Stuk van 5 leva, zilver 900/1000, 1974, 20,5 g, 36 mm, ter ere van Alexander Stamboliski, Bulgaars eerste minister van 1919 tot 1923. Zijn portret staat op de voorzijde.

Stuk van 5 leva met dezelfde karakteristieken als voorgaand stuk, ter herdenking van de 30ste verjaardag van de overwinning van de socialistische revolutie (1944). Op de voorzijde : twee gewapende soldaten.

Canada.

1 dollar, 1974, zilver 500/1000, 23,5 g, 36 mm, ter herdenking van de 100ste verjaardag van de stichting van de stad Winnipeg. Op de keerzijde het cijfer 100 met in de nullen stadsaanzichten van Winnipeg vroeger en nu.

1 dollar, 1974 met dezelfde karakteristieken, voor de 100ste verjaardag van de stichting van de stad Calgary (vroegere hoofdstad van de provincie Alberta). Op de keerzijde een cow-boy die een wild paard berijdt; op de achtergrond, een stadsaanzicht van Calgary.

Chili.

Twee nieuwe muntsoorten met jaartal 1974 : 100 escudos in nikkel-brons (4 g en 23 mm) en 10 escudos in aluminium (2 g en 25 mm). Op de voorzijden een condor.

Colombia.

Stuk van 1 peso, 1974, koper-nikkel, 6,8 g, 25,4 mm, met op de voorzijde Simon Bolivar en op de keerzijde de waarde aanduiding geflankeerd door twee maïskolven.

Duitse Bondsrepubliek.

5 mark, 1974, zilver 625/1000, 11,2 g, 29 mm, ter herdenking van de 25ste verjaring van de oprichting van de Bondsrepubliek. Op de voorzijde, symbolen in een vlechtwerk vervat die de 11 bondslanden voorstellen.

5 mark, 1974 met dezelfde karakteristieken, ter herdenking van de filosoof Immanuel Kant (1724-1804) wiens portret op de voorzijde afgebeeld staat.

5 mark, 1975 met dezelfde karakteristieken, ter herdenking van de 50ste verjaring van het overlijden van de eerste president van de Weimar Republiek, Friedrich Ebert (1871-1925). Zijn portret staat op de voorzijde.

De Bondsrepubliek brengt voortaan een nieuw stuk van 5 mark in de omloop. Het stuk in kwestie draagt de datum 1975 en is in magniet vervaardigd, t.t.z. het binnenste bestaat uit een koper-nikkel legering terwijl aan de oppervlakten een laag nikkel aangebracht is. Het stuk vertoont op de voorzijde het waarde cijfer 5 dat verdiept staat in een vierkant met afgeronde hoeken. De vroegere courante zilverstukken van 5 mark zullen uit de omloop gehaald worden.

Duitse Demokratische Republiek.

20 mark, 1974, zilver 625/1000, 21 g, 33 mm, ter ere van de filosoof Kant die 250 jaar geleden geboren werd en wiens beeltenis op de voorzijde staat.

5 mark, 1974, koper-nikkel, 12,3 g, 29 mm, naar aanleiding van de 100ste verjaring van het overlijden van Philipp Reis (1834-1874) die

de ontwerper was van een der eerste telefoontoestellen. Een dergelijk ontwerp staat afgebeeld op de voorzijde.

Twee herdenkingsmunten werden uitgegeven naar aanleiding van de 25ste verjaring van de oprichting van de Republiek. Beide stukken dateren van 1974. Het eerste is in zilver (625/1000), 17 g, 31 mm, en vertoont een gestyleerd stadsbeeld van Berlijn. Het tweede is in koper-nikkel, 12 g, 31 mm, en heeft op de voorzijde een aangepaste herdenkingstekst.

De 200ste verjaring van de geboortedag van de schilder Caspar David Friedrich (1774-1840) gaf aanleiding tot de uitgifte van een zilverstuk van 10 mark (625/1000), 1974, 17 g en 31 mm. Portret van de schilder op de voorzijde.

De 100ste verjaring van de geboortedag van de befaamde geleerde, filosoof, fysicus en missionaris Albert Schweitzer werd herdacht met een stuk van 10 mark. Het dateert van 1975 en heeft dezelfde karakteristieken als voorgaand stuk.

Eveneens dit jaar verschenen nog drie herdenkingsmunten. Het eerste is een zilverstuk van 5 mark, 13,4 g, 29 mm, dat de 100ste verjaring van de geboorte van Thomas Mann (1875-1955) herdacht. Zijn portret staat op de voorzijde.

Een zilverstuk van 10 mark, 17 g, 31 mm, werd uitgegeven naar aanleiding van de 20ste verjaring van de oprichting van het Warschaupakt. Op de voorzijde vindt men de emblemen van de lidstaten.

Met een zilverstuk van 20 mark (625/1000), 20,9 g, 33 mm, wordt de 225ste verjaring van het overlijden van Johann Sebastian Bach herdacht. Op de voorzijde zien wij een detail uit de oorspronkelijke partituur van « Het getempereerd klavier ».

Falkland eilanden.

Deze eilanden brengen hun eerste munten in omloop namelijk een reeks van 5 stukken met datum 1974. Zij bestaat uit 1/2 en 1 penny alsook 2 pence in brons en 5 en 10 pence in koper-nikkel. De technische karakteristieken van deze stukken zijn dezelfde als die van de courante Engelse munten. Op de voorzijden vinden wij de beeltenis van koningin Elisabeth. De keerzijden zijn voorbehouden aan inlandse diersoorten.

Filippijnen.

25 piso, 1974, zilver 900/1000, 26,8 g, 28 mm, naar aanleiding van het 25-jarig jubileum van de Centrale Bank. Op de voorzijde het gebouw van de Centrale Bank en op de keerzijde het wapen met devies.

Ter gelegenheid van de jaarvergadering van het Internationaal Monetair Fonds die volgend jaar in Manila zal plaats grijpen werd reeds een stuk uitgegeven van 50 piso. Het is in zilver (840/1000), draagt de datum 1976, weegt 28 g en heeft een doormeter van 40 mm.

Men voorziet tevens de uitgifte van een goudstuk van 1500 piso (916/1000, 15 g, 27 mm).

Frankrijk.

Nieuw muntstuk van 50 francs, 1974, zilver 900/1000, 30 g, 41 mm, met op de voorzijde Hercules met Vrijheid en Gelijkheid.

Eveneens in 1974 kwam een nieuw stuk van 10 francs in omloop. Het is in aluminium-brons, 10 g, 36 mm, en vertoont de gestyleerde landkaart van Frankrijk.

Frans Polynesië.

In 1975 verschenen de eerste stukken van 10 francs met datum 1973 (koper-nikkel, 6 g, 24 mm) die zich van de vroegere stukken onderscheiden door de letters I.E.O.M. (Institut d'Emission d'Ostre Mer) die onderaan het hoofd van Marianne aangebracht zijn.

Gambia.

In het raam van de F.A.O. aanmunting geeft Gambia een stuk uit ter waarde van 1 butut. Het koperen stuk weegt 1,78 g, meet 17,15 mm, en stelt op de voorzijde drie aardnoten voor met het omschrift « Food for mankind ». Datum : 1974.

Vanaf 1 juni 1975 komt een stuk in omloop van 10 dalasis ter herdenking van de 10de verjaring van de onafhankelijkheid. Het stuk is in zilver 500/1000, 28,28 g, 38,6 mm, en stelt op de voorzijde het portret voor van de president Sir Dauda Kairaba Jwars.

Een gelijktijdige uitgifte in zilver van 925/1000 is voorzien.

Groot-Brittannië.

Iedereen weet dat de gouden sovereign niet bestemd is om in de muntcirculatie te komen. Niettemin werd deze munt op massale aantallen geslagen en men kan het stuk absoluut niet bij de pseudo-munten rangschikken. De gouden sovereign vervult trouwens de rol die de vroegere handelsmunten speelden en wordt als een vaste waarde aangenomen buiten het land van uitgifte. De aanmunting werd in 1974 hervat en het stuk vertoont de nieuwe beeltenis van koningin Elisabeth die men terugvindt op de courante Engelse munten in plaats van het vroegere jongere borstbeeld van de vorstin.

Guatemala.

Ter herdenking van de 50ste verjaring van de invoering van de quetzal als nationale munteenheid, geeft Guatemala een zilverstuk uit van 1 quetzal, 1974, 15 g, 31 mm.

Ook nieuw is het stuk van 1 centavo, 1974, in messing, 2,5 g, 19 mm, dat op de keerzijde het portret draagt van Fray Bartolome de las Casas.

Guinea.

Pas op het einde van 1974 werd in Guinea een aluminium stuk van 5 sylis in omloop gebracht dat de datum 1971 draagt.

Hongarije.

100 forint, 1974, zilver 640/1000, 22 g, 37 mm, ter herdenking van het 25-jarig bestaan van de Raad van de Onderlinge Staathuishoudkundige Steun (1959-1974). Op de voorzijde de nationale wapens. Op de keerzijde vinden wij een afbeelding van de munteenheid van de acht lidstaten : Hongarije : forint, U.S.S.R. : roebel, Roemenië : leu, Duitse Demokratische Republiek : mark, Mongolië : mongo, Polen : zlotych, Cuba : centavo, Tsjechoslowakije : koruna en Bulgarije : lev.

India.

Stuk van 50 rupees, zilver 500/1000, 35 g, 44 mm, en stuk van 10 rupees, koper-nikkel, 25 g, 39 mm, beiden gedateerd van 1974 en uitgegeven in het raam van de geboorteplanning. Op de voorzijden een ideale familie : ouderpaar en twee kinderen.

In het raam van de F.A.O. aanmunting verschenen volgende stukken met datum 1975 : 10 paise, aluminium, 2,3 g, 26 mm ; 10 rupees, koper-nikkel, 25 g, 39 mm en 50 rupees, zilver 500/1000, 35 g en 44 mm. Deze drie munten hebben op de keerzijde het devies « Equality Development Peace », gesymboliseerd door een vrouw in sari en een korenaar. De voorziene slagaantallen van deze stukken bedragen respectievelijk : 300 miljoen, 50.000 en 50.000 eksemplaren.

Indonesië.

Stuk van 100 rupiah, 1973, koper-nikkel, 9,72 g, 28,5 mm, met op de voorzijde een gebouw in Oosterse stijl en op de keerzijde de waarde-aanduiding en het omschrift « Bank Indonesia ».

In het raam van de F.A.O. aanmunting werden twee nieuwe munttypes uitgebracht. Een stuk van 20 rupiah in staal, 3,98 g, 22 mm, met op de keerzijde een waterketel en een toorts. Vervolgens een stuk van 10 rupiah in messing (4 g, 22 mm).

Vermelden wij tenslotte nog een stuk van 5 rupiah, 1974, aluminium, 3,03 g en 28,5 mm, uitgegeven in het kader van de geboortebeperving.

Irak.

Naar aanleiding van de nationalisering van de olieindustrie bracht Irak 3 nieuwe stukken in omloop met datum 1973.

Het eerste stuk is een dinar in zilver (500/1000), 40,05 g, 31,10 mm, en stelt een olietanker voor. Vervolgens een stuk van 500 fils in nikkel, 22,48 g, 35 mm, waarop olieinstallaties en pijpleidingen te zien zijn. Tenslotte nog een stuk van 250 fils, eveneens in nikkel, 14,93 g en 33,15 mm, waarop een olieaffinaderij en op de voorgrond een toorts staat.

Iran.

Stuk van 20 ryals, 1974, koper-nikkel, 9,18 g, 31 mm, ter herdenking van de 7de Aziatische Spelen gehouden in Teheran. Op de voorzijde : hoofd van Sjah en op de keerzijde stralende zon omringd door ringen die de deelnemende naties symboliseren.

Israël

Stuk van 10 pond, 1974, zilver 900/1000, 26 g, 37 mm, geslagen naar aanleiding van de 26ste verjaardag van de onafhankelijkheid. Het stuk is gewijd aan de vernieuwing of herleving van de Hebreeuwse taal.

In de traditionele reeks van de lampen werden in 1974 twee munten uitgegeven, namelijk een stuk van 10 pond, zilver 900/1000, dat een 18de eeuwse lamp voorstelt uit het museum van Tel Aviv en een stuk van 5 pond, zilver 500/1000, 20 g, 34 mm, waarop een 18de eeuwse lamp uit Babylon afgebeeld staat.

Eveneens een stuk van 10 pond, zilver 900/1000, 26 g, 37 mm, vervolledigt de reeks « Pidyon Haben » (het vrijkopen van de eerstgeboren zoon).

Ingevolge de stijging van de zilverprijs steeg in 1975 de faciale waarde van de stukken uit de diverse reeksen van 10 tot 25 pond. De eerste uitgifte van een dergelijk stuk van 25 pond, 1975, had plaats in de reeks « Pidyon Haben ». Deze zilveren munt (900/1000) weegt 26 g en heeft een doormeter van 37 mm. De reeks courante munten van 1975 vertoont eveneens een wijziging, in die zin dat de stukken van 5, 10 en 25 agorot voortaan in koper-nikkel zijn in plaats van in brons-aluminium.

Italië.

Stuk van 100 lire, 1974, in acmonital, 8 g, 27,8 mm, ter herdenking van de 100ste verjaring van de geboorte van Marconi. Op de voorzijde, het portret van de uitvinder en op de keerzijde een allegorische figuur die de radio symboliseert.

Jamaïca.

Twee nieuwe munten van 5 en 10 dollars in koper-nikkel, 1974, ter nagedachtenis van de vroegere goeverneur van Jamaïca Sir Henry Morgan, wiens beeltenis op de voorzijde aangebracht is. Er werden van deze stukken ook exemplaren in zilver (925/1000) aangemunt. Deze laatste hebben evenwel geen monetaire functie en worden trouwens in de U.S.A. aangekocht.

In 1974 bracht dit land een reeks stukken in omloop gaande van 1 cent tot 5 dollars en waarop volgende afbeeldingen op voorkomen : inheemse vogel (25 cents), blauwe mahoebomen (20 cents), portret van de staatsman Norman Manley (5 dollars), portret van de minister-president Alexander Bustamante (1 dollar).

Japan.

Munt van 5 yen, 1974, koper-nikkel, 5 g, 21 mm, met op de voorzijde chrysanten, zijnde het symbool van het keizerlijk hof.

Naar aanleiding van de Internationale Oceanografische Tentoonstelling van Okinawa werden, vanaf juli 1975, 60 miljoen stukken van 100 yen in omloop gebracht. De munten zijn in koper-nikkel, 4,8 g, 22,6 mm, en vertonen op de keerzijde de bekende Shyureimon Poort die zich in de nabijheid van Naha bevindt.

(wordt vervolgd)

PSEUDO-MUNTEN

De *Bahama eilanden* zijn goed op weg om specialisten te worden in de uitgifte van pseudo-munten. In 1974 gaven zij een reeks uit van vier goudstukken van 50, 100, 150 en 200 dollars. Deze stukken werden geslagen ter herdenking van de eerste verjaring van de onafhankelijkheid. De reeks kon uitsluitend in haar geheel aangekocht worden en dan nog alleen maar door de houders van een American Express kaart. De kostprijs bedraagt 1000 dollars voor de reeks in « proof » en 600 dollars in kwaliteit F.D.C.

Een nieuwe reeks van dezelfde waarden maar met datum 1975 alsook een zilverstuk van 10 dollars (925/1000) worden aangeboden ter herdenking van de tweede verjaring van de onafhankelijkheid. De goudstukken van beide reeksen hebben een gehalte van 917/1000 en wegen respectievelijk 2,7 g (17 mm), 5,5 g (21 mm), 8,2 g (24 mm) en 10,9 g (28 mm).

Barbados brengt een stuk uit van 100 dollars, 1975, goud 500/1000, 6,21 g en 26 mm, ter herdenking van de 350ste verjaring van de Engelse ontschepping op het eiland onder leiding van John Powell. Op de voorzijde zien wij het schip « Olive Blossom ».

Belize eert de nagedachtenis van Winston Churchill door de uitgifte van een zilverstuk van 25 dollars. Datum : 1974.

Het tweede staatsbezoek van koningin Elisabeth is voor de *Bermuda eilanden* de gelegenheid om twee pseudo-munten uit te geven : 100 dollars, goud 900/1000, 1975, 7,03 g, 24 mm en 25 dollars, zilver 925/1000, 1975, 58,30 g, 48 mm.

Iedereen zal zich wel het droevig lot herinneren dat *Biafra* onderging. Welnu, jaren na de verdwijning van de staat verschijnt op de markt een reeks goudstukken die de datum 1969 dragen. Om de stukken te bekomen moet men zich wenden tot een firma in Genève.

Teneinde de onkosten voor het inrichten van de Olympische Spelen te drukken geeft *Canada* reeksen Olympiademunten uit. Iedere reeks bestaat uit twee stukken van 10 en twee stukken van 5 dollars. Deze stukken zijn in zilver 925/1000, wegen respectievelijk 48,6 en 24,3 g en hebben respectievelijke doormeters van 45 en 38 mm.

In 1974 verscheen de tweede reeks waarop afgebeeld staan : Zeus en de tempel van Zeus in Olympia (10 dollars) ; vijf ringen met lauwerkrans en atleet met fakkel (5 dollars). De derde reeks die ook in 1974 op de markt kwam is gewijd aan diverse sporten. Op de 10 dollars : fietsers uit 1870 (eerste Canadese fietsclub in Montreal) en vier Indianen die lacrosse spelen (d.i. een nationaal Canadees spel). Op de 5 dollars : éénpersoonsskiff en een Indiaan met kajak.

De honderdste verjaardag van de geboortedag van Churchill bracht de *Cayman eilanden* er toe twee stukken uit te geven : 100 dollars, 1974, goud 500/1000, 50 mm en 25 dollars, 1974, zilver 800/1000, 35 mm. Op de voorzijde vindt men uiteraard het portret van de staatsman terug.

De *Cook eilanden* blijven niet ten achter om Churchill te herdenken : een stuk van 50 dollars, zilver 925/1000, 97,2 g en 58 mm. Men zou zeggen dat deze stukken noch groot noch zwaar genoeg kunnen zijn... Een identiek stuk werd ook gemaakt in vermeil! Eveneens met datum 1974 en voor dezelfde gelegenheid verscheen een goudstuk (916/1000) dat volgens de berichten wettig betaalmiddel zal zijn op de eilanden. De faciale waarde bedraagt 100 dollars maar het stuk wordt verkocht tegen 250 dollars en zelfs 300 voor de versie « proof »...

Voornoemde eilandengroep bracht in 1974 ook een « proof set » op de markt bestaande uit drie zilverstukken namelijk 1 dollar met de afbeelding van de Polynesische god Tangaroa ; 2,5 dollars met de schepen van kapitein Cook, de *Resolution* en de *Adventure* ; 7,5 dollars met het portret van Cook en zijn schip de *Resolution* en verder nog stukken van kleinere muntwaarden waarop afbeeldingen van de inheemse fauna en flora.

De *Dominikaanse Republiek* bracht vorig jaar twee stukken uit naar aanleiding van de 12de Centraalamerikaanse en Caraïbische Spelen. Het eerste stuk is een goudstuk van 30 pesos (900/1000) en het tweede een zilverstuk van 1 peso (900/1000) met op de respectievelijke voorzijden drie ineengestrengelde ringen en een plattegrond van Santo Domingo met 26 stralen die vanuit het centrum vertrekken. Deze stralen stellen de 26 deelnemende landen voor. De oplage van de uitgifte is beperkt en men kan de stukken aankopen in ... Texas.

De *Fiji eilanden* bieden een zilverstuk aan van 25 dollars (925/1000), datum 1974, naar aanleiding van de 100ste verjaardag van de aansluiting bij Groot-Britannië. Op het stuk vinden wij de beeltenis van koningin Elisabeth en van koning Ratu Seru Cakobau. Naast het zilverstuk verscheen ook een goudstuk (500/1000) met dezelfde beelden. Het heeft een faciale waarde van 100 dollars, dateert van 1974 en is 38 mm breed. De verkoopprijs van het stuk : 150 dollars en 200 voor de versie « proof ».

Op gebied van pseudo-munten breekt *Haiti* alle rekords! Reeds in 1973 kwam de Haitiaanse regering tegemoet aan de investeerders door de uitgifte van een goudstuk van 1000 gourdes, twee andere van

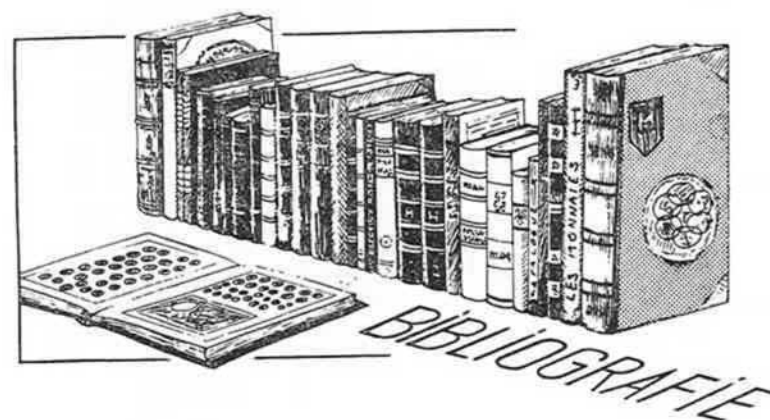
500, een van 200 en een van 100 gourdes en tenslotte twee stukken van 50 gourdes in zilver. Men kon deze stukken aankopen in ... Miami.

Men kan veronderstellen dat deze uitgifte een groot succes kende want thans stellen wij vast dat Haiti iedere gebeurtenis te baat neemt om pseudo-munten op de markt te brengen. Men oordele zelf maar : 1975 : 200 gourdes, goud 900/1000, 2,91 g, 18 mm en 50 gourdes, zilver 925/1000, 16,8 g en 38 mm ter herdenking van het Heilig Jaar. De stukken vertonen paus Paulus VI met de handen in gebed geheven en daaronder St.-Pieter en het St.-Pietersplein.

1976 : 1000 gourdes, goud 900/1000, 13,1 g, 32 mm en 25 gourdes, zilver 925/1000, 8,40 g en 30 mm naar aanleiding van het 200-jarig bestaan van de Verenigde Staten van Amerika. Op de voorzijde van de stukken kan men een scène bewonderen uit de veldslag van de Amerikaanse onafhankelijkheidsoorlog.

1976 : 500 gourdes, goud 900/1000, 6,50 g, 25 mm en 50 gourdes, zilver 925/1000, 16,75 g, 38 mm ter gelegenheid van de Olympische Spelen van Montreal en Innsbruck.

(wordt vervolgd)

BOEKBESPREKINGEN

« *Les monnaies gauloises de la collection A. Danicourt à Péronne* », door Simone Scheers.

Péronne, stadje gelegen aan de Somme, bezit een museum dat de naam draagt van zijn stichter, Alfred Danicourt. Verzamelaar en numismaat, was hij tevens burgemeester van Péronne, aan welke stad hij, iets minder dan een eeuw geleden, zijn verzamelingen schonk.

De muntverzameling bevat meer dan 400 Keltische munten.

Juffrouw Simone Scheers is een van de meest bevoegde specialisten op gebied van de Keltische numismatiek waaraan zij trouwens haar

doctoraatsthesis gewijd heeft ; haar artikels en werken zijn alom ge-
waardeerd.

Thans brengt zij ons de volledige catalogus van de voornoemde ver-
zameling. Een reeks van 24 platen toont de voor- en keerzijde van
elke munt. Eveneens voor elk stuk afzonderlijk vermeldt de catalo-
gus : de toeschrijving, de beschrijving, het metaal, het gewicht, de
doormeter, de bibliografische verwijzingen. Vaak zijn deze gegevens
nog voorzien van een toelichting.

De eigenlijke catalogus wordt voorafgegaan door een uitvoerige
bibliografie waarin alle tijdschriftartikelen en boeken zijn opgenomen
die de specialist van deze tak van de numismatiek kunnen interesseren.
Het is ontegensprekelijk dat de Keltische muntslag lange tijd, en vol-
komen ten onrechte, verwaarloosd werd. Thans kunnen wij gelukkig-
lijk vaststellen dat zijn originaliteit overal erkend wordt. Niettemin
vertoont hij nog veel onbekendheden, wat maakt dat hij zeer geschikt
is voor hen die zich aangetrokken voelen tot het oplossen van numis-
matische raadsels.

In het eerste deel van zijn « *Traité de Numismatique celtique* »,
getiteld « *Méthodologie des ensembles* » (1973), heeft J.B. Colbert de
Beaulieu de nadruk gelegd op het belang van de studie van de munt-
stempels. Deze studie kan slechts grotendeels vergemakkelijkt wor-
den door de publikatie en de afbeelding van de Keltische munten die in
openbare of private verzamelingen berusten.

Het werk van Juffrouw Scheers, een voorbeeld van deskundigheid en
nauwgezetheid, zal ongetwijfeld iedereen interesseren die belangstel-
ling heeft voor de oudste muntslag van onze gewesten.

M.C.

(Dit werk vormt het zevende boekdeel in de reeks « *Travaux du Cercle
d'études numismatiques* ». Prijs 550 frank, BTW en verzendingskosten
inbegrepen, te storten op PCR 95.72.61 van de C.E.N., Keizerslaan 4,
1000 Brussel).

« **Maria-Theresia. Haar munten uit de Oostenrijkse Nederlanden, 1744-1780. Geïllustreerde catalogus met al de gekende
variëteiten en waardebepalingen** », door **André Van Keymeulen**.

Zeer degelijke catalogus waarin alle onder Maria-Theresia geslagen
munttypes worden afgebeeld. Alle interessante gegevens zijn vermeld,
zoals o.m. de doormeter, het metaal, het gewicht en het gehalte.
De vorstendommen en de muntslagplaatsen worden per type alfabe-
tisch gerangschikt. De verschillende variëteiten van eenzelfde type
worden vermeld. De auteur geeft ook de slagaantallen op evenals een
waardebepaling die evenwel slechts een louter informatief karakter
heeft. Gezien de snelle evolutie die op veilingen kan gekonstateerd
worden is deze waardebepaling vrij vlug voorbijgestreefd. Wij be-
schouwen ze ten andere als het minst interessante deel uit deze zeer

minutieus opgestelde catalogus die door de verzamelaars wellicht met
grote belangstelling zal gebruikt worden. Twee registers maken dit
werkje daarenboven nog bruikbaar : 1. een alfabetische register
van de muntslagplaatsen ; onder elke muntslagplaats worden de er
geslagen munttypes vermeld ; 2. een alfabetisch register van de munt-
types met voor elk munttype de vermelding van de muntslagplaatsen
waar bedoeld type vervaardigd werd.

Tenslotte willen wij nog wijzen op de bijzonder verzorgde manier
waarop dit werkje in een zeer handig pocketformaat uitgegeven is.
W.V.

(Uitgeverij Europa, Botermarkt 10, 3290 Diest, 1973, 8°, ill., 70 blz.
Prijs : 250 F.).

TIJDSCHRIFTENNIEUWS

In deze rubriek brengen wij de inhoudsopgave met eventueel bij-
komende uitleg van de voornaamste tijdschriften die in de loop van
de jongste maanden verschenen zijn. Voor meerdere inlichtingen
betreffende deze tijdschriften kan men zich wenden tot het redactie-
secretariaat.

Bulletin du Cercle d'études numismatiques

— 11de jaargang, nr. 4, oktober-december 1974 :

J. DUPLESSY, *Chronologie en omloop van de Vlaamse leeuwengroten
(1337-1365)*.

J. VAN HEESCH, *Een follis van Konstantijn I, met onuitgegeven keer-
zijde, geslagen te Arles*.

A. VAN KEYMEULEN, *Twee variëteiten van de Gelderse Filipsdaalder*.
I. SUETENS, *De « Allied subjects medal »*.

S. SCHEERS, *Een « longcross penny » van Hendrik III van Engeland,
gevonden te Leuven*.

— 12de jaargang, nr. 1, januari-maart 1975 :

L. MORAWIECKI, *Een nabootsing van een bronzen munt van keizer
Magnentius, 350-353*.

B. LEJEUNE en W. VANDERPIJPEN, *Ontdekking van middeleeuwse dena-
rii te Marcinelle*.

P. GRIERSON, *De datering van de « baudekins » van Margaretha van
Konstantinopel*.

J. GHYSSENS, *Rekenmunt en werkelijke munten van Jan I en Jan II
van Brabant*.

A. VAN KEYMEULEN, *Een onuitgegeven Doornikse munt*.

— 12de jaargang, nr. 2, april-juni 1975 :

P. BASTIEN en A. COTHENET, *De Romeinse muntschat van Tavers (Loiret)*.

I. PANEK, *Een Boheemse muntrekening uit het begin van de 14de eeuw*.

J. DE MEY, *De Brusselse muntslag in 1686*.

R. WEILLER, *Beschouwingen over de oorsprong van de eerste uitgiften van Luxemburgse pasmunten*.

J. LIPPENS, *De medailles van de internationale colloquia over de eiwitstoffen. II*.

(De titels van de artikels zijn uit het Frans vertaald).

Bulletin du Club français de la médaille

— nr. 46 — eerste trimester 1975 :

Naast talrijke bijdragen gewijd aan de medaillekunst en de medaille-ontwerpers, onthouden wij vooral volgende artikels over diverse muntsoorten :

C. MORRISON, *Le miliaresion de Constantin IX Monomaque, 1042-1055* (handelt over de zilveren Byzantijnse munt, miliarenses genaamd, en in het bijzonder over deze uitgegeven door Konstantijn IX).

J. BELAUBRE, *Guillaume III & Marie — Une demi-couronne de 1689* (Engelse muntslag onder Willem III van Oranje-Nassau).

J. BELAUBRE, *Le denier de Louis le Pieux à la légende chrétienne* (samenvatting van de huidige stand van kennis over de muntslag van Lodewijk de Vrome).

P.-Y. LATHOUMÉTIE, *Une monnaie de Leontini* (uitvoerige studie over de munttypes geslagen door de Siciliaanse stad Leontini).

Verder is er nog een zeer interessant artikel over Lucien Bazor, de vorig jaar overleden stempelsnijder, waarin wij een lijst vinden van de door hem ontworpen medailles en munttypes.

— nr. 47-48 — tweede trimester 1975 :

Dit nummer telt 200 bladzijden tekst met tientallen afbeeldingen en bevat niet minder dan 50 artikels waarvan volgende handelen over een bepaalde aanmunting of muntsoort :

J. YVON, *Le besant blanc de Chypre* (betreft een nabootsing van een gouden Byzantijnse munt, uitgegeven door Henri I (1218-1253)).

C. BRENOT, *Divus Marcus Antoninus Pius* (bijdrage over de vergoddelijking van Marcus Aurelius op de munten uitgegeven door Commodus).

F.G. LAVAGNE, *Un ducat d'argent de Venise* (handelt over het ontstaan van de zilveren dukaat van Venetië die door de doge Nicolo Sagredo (1675-1676) in omloop gebracht werd).

A. VAN KEYMEULEN, *Réal d'or de Charles Quint* (algemene beschouwingen over dit munttype dat te Antwerpen, Brugge, Nijmegen en Dordrecht vervaardigd werd).

J.-M. DARNIS, *Le sculpteur animalier Barye et ses rapports avec la Monnaie de Paris* (in dit artikel worden de ontwerpen besproken die Barye indiende voor de wedstrijden voor muntstempels voor Charles X en voor Louis-Philippe).

A. DAUVE, *A propos d'une pièce de monnaie commémorative* (algemene gegevens over herdenkingsmunten).

De Geuzenpenning, Munt- en penningkundig nieuws

— 24ste jaargang, nr. 3, juli 1974 :

In dit nummer beschrijft DE K. bronzen portretpenningen van de beeldhouwster Christina Nijland. J.W. VAN DER DUSSEN heeft het over de resolutie in oktober 1973 aangenomen door Interpol in verband met de valsmunterij. K.W. GERRITSMA wijst op de gevaren voor beschadiging die gepaard gaan met het verpakken van munten in kunststoffolie of plastic. DE K. stelt ons de laureate voor van de Van Hultenprijs 1974, nl. Jet Schepp. Aan de hand van enkele munten toont J.P.A. VAN DER VIN aan dat op het eiland Salamis de herinnering aan de legendarische koning Ajax steeds zeer groot was.

— 24ste jaargang, nr. 4, oktober 1974 :

A.G. VAN DER STEUR bestudeert de gildepennings van de Woerdense kleermakers. H.E.V.G. bespreekt een vondst van middeleeuwse Franse munten gevonden te Wamel. Tenslotte wijdt H. ENNO VAN GELDER een studie aan de poging die in 1645 werd aangewend om de Munt te Maastricht te heropenen.

— 25ste jaargang, nr. 1, december 1974-januari 1975 :

In dit nummer komt vooral de bijdrage van A.T. PUISTER aan bod waarin hij het vijftienvintigjarig directeurschap van dr. H. Enno van Gelder als directeur van het K.P.K. voorstelt. De verdere inhoud : G. VAN DER MEER, *Spotpenningen gericht tegen Willem III*.

J.P.A. VAN DER VIN, *Het labyrinth van Knossos*.

ARENT POL, *Een solidus van Dagobert I*.

A.N. ZADOKS-JOSEPHUS JITTA, *Papieren muntvondsten*.

J.H. EVERS, *Griekse munten*.

H.J. VAN DER WIEL, *Valse munten*.

JOHN S. BOERSMA, *Een pseudo-muntsieraad in het Allard Pierson museum*.

M. MAASKANT-KLEIBRINK, *Graveurs van muntstempels en gesneden stenen uit de Romeinse republikeinse periode*.

— 25ste jaargang, nr. 2, april 1975 :

A.J. DE KONING handelt over Loekie Metz en haar penningkunst. J.H. EVERS brengt een bijdrage over Griekse munten. K.H. HEINS stelt twee penningen voor namelijk de verenigingspenning « Le Couple » en een penning van de hand van Ruth Brouwer. Een artikel ge-

titeld « Nogmaals de strijd tegen naslagen », een bijdrage over de tentoonstelling « Klein geld - grof geld » en de voorstelling van een penning van Middelburg worden gevolgd door de gebruikelijke rubrieken « Publikaties » en « Nieuws uit de numismatische kringen ».

BOEKENNIEUWS

SCHWABACHER, Willy : *Griechische Münzkunst. Kurze Kunstgeschichte an Beispielen aus der Sammlung S.M. Gustaf VI. Adolf, König von Schweden.* Mainz am Rhein, Phillipp von Zabern, 1974, 4°, ill., z.p.

Kunstgeschiedenis van de Griekse muntslag vanaf het midden van de 6de eeuw V.K. tot het einde van de 4de eeuw V.K. aan de hand van 47 stukken die allen afgebeeld worden. Alfabetisch register van munt-heren en muntplaatsen.

WELTER, Gerhard : *Die Münzen der Welfen seit Heinrich dem Löwen.* Braunschweig, Klinkhardt & Biermann, 1971, 8°, ill., 2 vol., XI-543 en IX-315 p.

Katalogus waarin meer dan 3200 munten worden beschreven. De meeste ervan worden in de tweede band afgebeeld. Interessant in deel I zijn nog : een overzicht van de munttekens onder de Welfen, een beknopte bibliografie, een alfabetische lijst van de hertogen die munten sloegen.

VICENTI, José A. : *Catálogo general de la moneda española. Felipe V (1700) — Isabel II (1868).* Madrid, José A. Vicenti, 1970, 8°, ill., 404 p.

Katalogus waarin de munten gerangschikt worden per vorst. Vermelding van de verschillende types met jaartal en handelswaarde. Elk type is afgebeeld.

DAVENPORT, John, S. : *European Crowns, 1600-1700.* Galesburg, Ill., John S. Davenport, 1974, 8°, ill., 634 p.

De munten zijn gerangschikt per land. Elk type wordt afgebeeld en zeer duidelijk beschreven. Register waarin verschillende legenden vertaald worden in het Engels. Korte bibliografie. In 1971 bestudeerde dezelfde auteur reeds dit onderwerp voor de periode 1700-1800.

SEABY, Peter : *Coins of England and the United Kingdom.* London, B.A. Seaby, 1974, 8°, ill., 296 p. (13th edition).

Katalogus van alle munten van Engeland en van het Verenigd Koninkrijk vanaf de eerste eeuw V.K. tot vandaag. Vele stukken worden afgebeeld. Opgave van de huidige handelswaarde. Bevat ook een lijst van de muntmeestertekens, evenals een lijst van Latijnse legenden op Engelse munten (met Engelse vertaling).

DIVO, Jean-Paul & TOBLER, Edwin : *Die Münzen der Schweiz im 18. Jahrhundert.* Zürich, Bank Leu, 1974, 8°, ill., 437 p.

De munten zijn gerangschikt per uitgevende autoriteit (kanton, abdij, bisdom,...). 640 stukken worden beschreven en afgebeeld. In 1968 is eenzelfde studie van dezelfde auteurs voor de 19de en de 20ste eeuw verschenen.

MARTIN, Jean, L. : *Les médailles de tir suisses.* Lausanne, E. Ruckstuhl, 1972, 4°, ill., 254 p.

1183 schuttersmedailles worden beschreven. De stukken zijn gerangschikt per kanton. Allen zijn zij afgebeeld. Een lijst met de handelswaarde van de verschillende medailles is bijgevoegd.

WENZEL, Alexander : *Auflösungen Lateinischer Legenden auf Münzen und Medaillen.* Braunschweig, Klinkhardt & Biermann, 1974, 4°, 327 p.

Alfabetische lijst van Latijnse legenden met Duitse en Engelse vertaling. De auteur heeft zich essentieel tot Europa beperkt en tot de stukken na 1400.

5 francs, Hercules, Derde Republiek.

De heer Dr. Jean Collin uit 5241 Vinalmont, schrijft ons in verband met het stuk van 5 francs, Hercules, Derde Republiek :

« De zilveren stukken van 5 francs werden van 1870 tot 1878 geslagen in de munthoven van Parijs (A) en van Bordeaux (K). Over het algemeen is de hoogte van het muntteken A 2 mm terwijl de letter K van Bordeaux slechts 1,5 mm hoog is. Er bestaan ook zeldzame exemplaren met de datum 1875 waarop het muntteken A voorkomt wiens afmeting zelfs kleiner is dan de Bordelese K. Hoewel het verschil miniem is, kan men het gemakkelijk met het blote oog waarnemen. Wat denken nu de specialisten van de moderne Franse munten over het belang en de frekwentie van een dergelijke variëteit die in geen enkel klassiek noch recent referentiewerk vermeld staat ?

Er werden meer dan 13 miljoen exemplaren van deze munten geslagen en tot heden heb ik persoonlijk amper 4 stukken ontmoet waarop een kleine letter A te zien was.

Het zou wellicht de moeite lonen dat onze verzamelaars eens hun Franse stukken in kwestie nader zouden onderzoeken ».

« De zilveren Benelux » en « Gold Coins of the World ».

De heer A. Delmonte deelt ons mede dat eerlang een belangrijk bijvoegsel zal verschijnen van zijn werk « *De zilveren Benelux* ».

De auteur heeft eveneens zijn medewerking verleend aan een herziene en bijgewerkte uitgave van het werk van Friedberg « *Gold Coins of the World* ». Het spreekt vanzelf dat de schattingsprijzen der stukken herzien en aangepast werden.

Normaal zullen deze twee werken beschikbaar zijn tegen het einde van dit jaar.

Voor alle inlichtingen en bestellingen kan men zich wenden tot de heer A. Delmonte, Jettelaan 4, bus nr. 1, 1080 Brussel, telefoon 02/426.32.35.

Veilingen en verkoopscatalogi.

Op 19 en 20 juni gasse 25,4002 Bâle)	<i>Monnaies et Médailles</i> (Malz-
munten alsook we	kse, Romeinse en Byzantijnse
In het totaal 874 stukken van goede en vaak uitzonderlijke kwaliteit.	en Romeinse numismatiek.

tegenstempelung dragen.

Dezelfde firma liet ons eveneens haar katalogus nr. 367 (mei 1975) geworden : munten uit de Keltische landen, het laat-Romeins keizerrijk, moderne goudstukken, munten van Solothurn en van Tirol alsook een reeks stukken van de oude Nederlanden.

Op 3 juni 1975 hielden de heren *L.H. Raynaud* en *J.L. Gamet*, veilinghouders (rue Châteauredon 9, 13001 Marseille), een veiling waarin voorkwamen : Romeinse denarii, Franse koninklijke en decimale munten in goud en zilver, buitenlandse munten waaronder een

nzhandlung (Augusta Anlage 52, 68 Mannheim) : ing, gehouden op 30 en 31 mei 1975, bevattende en vanaf de middeleeuwen tot heden. Meer dan 1700 loten. De katalogus bevat 64 platen.

Mevrouw *L. Piollet-Sabatier* (rue Drouot 17, 75009 Paris) heeft als muntendeskundige de veilinghouders bijgestaan die op 25 mei te Versailles de verzameling van een muntenliefhebber onder de hamer brachten. De verzamelaar had zowel belangstelling voor de antieke munten (Griekse, Romeinse, Byzantijnse) als voor de Franse koninklijke en decimale munten.

Zij hield tevens op 11 juli in het hotel Drouot te Parijs een veiling van zilveren antieke munten, zeldzame stukken van Judea en van Ethiopië, Byzantijnse solidi en een mooi geheel van gouden en zilveren Franse munten.

Eveneens in de hoedanigheid van muntendeskundige stond zij de heer André Barrois bij die op 22 juni te Chaumont een muntschat van 16de en 17de eeuwse stukken veilde.

Cité Numismatique (de heer Alain Guyon, Grande rue 139, 25000 Besançon) : lijst met vastgestelde prijzen.

Maison Deblain (avenue Cyrille Besset 132, 6100 Nice) : lijst van juni 1975.

De heer *W.P. Houston* (Boecklinstrasse 2, 6 Frankfurt-Main) : lijst van mei-juni 1975.

De geldomloop in Zaïre

E.P. J. Geysels deelde ons de lijst mede van de muntstukken en de bankbiljetten in omloop in Zaïre.

Muntstukken :

- met de vermelding « Banque Nationale du Congo » :
 - 5 Makuta — Ni (vz. : beeldenaar van de president)
 - 1 Likuta — Al (wapenschild)
 - 10 Sengi — Al (luipaard) ; dit stuk met geringe waarde (amper 8 Belgische centiemen volgens de officiële wisselkoers) komt omzeggens niet voor in de omloop.
- met de vermelding « Banque du Zaïre » :
 - 20 Makuta (vz. : beeldenaar van de president ; kz. : fakkel)
 - 10 Makuta (vz. : beeldenaar van de president ; kz. : wapenschild).

Bankbiljetten :

- met de vermelding « Banque Nationale du Congo » :
 - blauw : 10 Makuta
 - zwart : 20 Makuta
 - rood : 50 Makuta
 - bruin : 1 Zaïre (of 100 Makuta)
 - groen : 5 Zaïres
 - blauw : 10 Zaïres

— met de vermelding « Banque du Zaïre » :
rood : 50 Makuta
bruin : 1 Zaïre
groen : 5 Zaïres
blauw : 10 Zaïres

Herinneren we eraan dat er 100 sengi in 1 likuta gaan en 100 makuta in 1 zaïre. Likuta en sengi zijn etymologisch afkomstig van de Portugese termen escudo en cinq.

Een raadselachtige penning.

De heer Willy Herssens stuurde ons de afdruk van een penning waarvan wij hier de keerzijde afbeelden. Op de voorzijde treft men het wapenschild van Groot-Brittannië aan.

Er is sprake van Belgische veteranen, maar welke? Die van 1830 of gaat het om veteranen die aan een andere veldtocht deelnamen? Aan de veldtocht in Mexico, misschien?

Wie bezorgt ons een antwoord of wie kan een paar argumenten naar voren brengen die zouden leiden naar de oplossing van dit raadsel?

VISIT
THE
GLAN
VOLUNTEERS
THE

TE WEERHOUDEN DATA

5 oktober : IIe Internationale numismatische ontmoetingsdag te Mulhouse.
12 oktober : Internationale numismatische dag te Hasselt.
18 oktober : XIIIe Internationaal salon te Parijs.
7-8 november : Viering te Antwerpen van het 25-jarig bestaan van het Europees Genootschap.
11 november : Internationale ruilbeurs te Tienen.
30 november : Internationale ruilbeurs te Tilburg.
7 december : IIIe Frans-Belgische numismatische dag te Maubeuge.
21 februari 1976 : Veiling De Mey te Brussel.
27-28 maart 1976 : Vijfjaarlijkse internationale numismatische dagen in het Rogiercentrum te Brussel.
8 mei 1976 : Numismatische dag te Luik.